

NORGES HØYESTERETT

Den 26. mai 2015 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Øie, Normann og Kallerud i

HR-2015-01131-U, (sak nr. 2014/2312), sivil sak, anke over dom:

Aftenposten AS

(advokat Jon Wessel-Aas – til prøve)

mot

A

(advokat Carl U. Bore)

truffet slik

BESLUTNING OG KJENNELSE:

- (1) Saken gjelder spørsmål om en skriftlig erklæring fra et sakkyndig vitne skal anses som en juridisk utredning, jf. tvisteloven § 11-3 femte punktum samt spørsmål om samtykke til fremleggelse av nye bevis, jf. tvisteloven § 30-7.
- (2) Høyesteretts ankeutvalg tillot 9. februar 2015 fremmet anke fra Aftenposten AS over Borgarting lagmannsretts dom 6. oktober 2014 i sak nr. 13-180678ASD-BORG/02 mot A. Saken gjelder spørsmål om ærekrenkelse i en avisartikkel som sto på trykk i avisen Aftenposten 14. desember 2011. Ankeforhandling i Høyesterett er berammet til 9. juni 2015.
- (3) I prosesskriv 28. april 2015 har ankemotparten fremlagt flere nye dokumentbevis og et lydklipp fra NRK radio fra 17. desember 2011. Det anmodes om utvalgets samtykke til fremleggelsen etter tvisteloven § 30-7 første ledd. Ankende part har ikke motsatt seg at bevisene fremlegges. Imidlertid har ankende part – ved prosesskriv 4. mai 2015 – selv fremlagt nye dokumentbevis. Fremleggelsen er foranlediget av de nye bevisene ankemotparten har fremlagt.
- (4) Ved prosesskriv 4. mai 2015 har A fremlagt en skriftlig erklæring fra sakkyndig vitne Gunnar Bodahl-Johansen. Erklæringen er angitt å gjelde presseetiske spørsmål. Bodahl-Johansen opplyser i erklæringen at han er "frittstående rådgiver i presseetikk, pressejuss, innsynsrett og møteoffentlighet og opphavsrett". Han forklarte seg under ankeforhandlingen i lagmannsretten.

- (5) Ved prosesskriv samme dag har Aftenposten AS krevd dette beviset tatt ut av saken da erklæringen er å anse som en juridisk utredning etter tvisteloven § 11-3 femte punktum. Ved prosesskriv 5. mai 2015 har A fremlagt en revidert og forkortet versjon av Bodahl-Johansens erklæring. Det er etter dette innkommet prosesskriv fra Aftenposten AS 7. mai 2015, hvor det fastholdes at også den reviderte erklæringen er å anse som juridisk utredning, og at ankende part ikke er villig til å samtykke til fremleggelsen. A har inngitt ytterligere bemerkninger i prosesskriv 11. mai 2015.
- (6) *Aftenposten AS* har i korte trekk gjort gjeldende at deler av Bodahl-Johansens erklæring er en juridisk utredning og derfor ikke kan legges frem. Bodahl-Johansen går inn på de presseetiske og faglige krav som stilles til journalister. Dette er sentrale momenter i rettsstridsvurderingen av ærekrenkende ytringer. Grensene mellom presseetikk og juss er flytende i slike saker. Adgangen til å føre sakkyndige som bevis må begrenses slik at det ikke fremstår som bevis for rene juridiske spørsmål. Dette gjelder særlig dersom erklæringen må oppfattes som et forsøk på å konkludere på sentrale juridiske problemstillinger. Aftenposten AS har pekt på fire punkter i erklæringen som etter avisens syn omfattes av tvisteloven § 11-3 femte punktum.
- (7) A har bestridt at det er tale om en juridisk utredning etter tvisteloven § 11-3. Det er i korte trekk gjort gjeldende at det er tale om en ordinær sakkyndig vurdering av presseetiske spørsmål og presseetikkenes faglige krav til journalisten i gitte situasjoner. Erklæringen inneholder ikke noen analyse eller konklusjon av om ankende part har en juridisk plikt til å betale oppreisning som følge av injurien. Erklæringen kommenterer bare om pressefaglige krav har blitt fulgt og bakgrunnen for gjeldende pressefaglige krav. Det er tale om en sakkyndig erklæring som tilsvarende dem som regulært legges frem for domstolene fra for eksempel leger, psykologer og økonomer.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalget ikke kan se at det er holdepunkter for at de nye bevisene som er fremlagt fra begge parter – i henholdsvis ankemotpartens prosesskriv 28. april 2015 og ankende parts prosesskriv 4. mai 2015 – vil føre til noen endring av sakens karakter eller vidløftiggjøring av saken. Samtykke til å legge frem bevisene blir etter dette gitt, jf. tvisteloven § 30-7.
- (9) Hva gjelder spørsmålet om bevisavskjæring av den skriftlige erklæringen til Bodahl-Johansen, er det ikke omtvistet at erklæringen er foranlediget av saken, jf. tvisteloven § 11-3 femte punktum. Så fremt det er tale om juridisk utredning, spiller det heller ingen rolle om den tar stilling til de konkrete rettsforhold eller bare uttaler seg generelt om rettsspørsmål i saken, jf. Rt. 2011 side 435 avsnitt 27.
- (10) Spørsmålet er således om erklæringen er å betrakte som en juridisk utredning som omfattes av tvisteloven § 11-3 femte punktum eller om erklæringen er å anse som en skriftlig forklaring om det faktiske avgjørelsesgrunnlag i medhold av tvisteloven § 21-12 andre ledd, jf. Skoghøy, *Tvisteløsning*, 2. utg., side 843-844, med videre henvisninger.
- (11) Utvalget har kommet til at begjæringen om å ta erklæringen ut av saken delvis må tas til følge da Bodahl-Johansens erklæring på enkelte punkter gjelder rettsspørsmål som omfattes av begrensningene i tvisteloven § 11-3 femte punktum.
- (12) Under overskriften "Påstand om straffbart forhold uten forbehold" gir Bodahl-Johansen sitt syn på hvordan utsagnene skal tolkes. Bodahl-Johansen går videre under dette punktet i erklæringen inn på spørsmålet om journalistens aktsomhet. Dette gjelder også til en viss grad punktet under overskriften "Redaktørene går i krigen for samtidighet", hvor spørsmålet om

graden av allmenn interesse tas opp. Bodahl-Johansen vurderer der om opplysningene som avisen satt med, var av en slik karakter at det hastet med publisering.

- (13) Spørsmålet om tolkningen av ytringene i den omtvistede avisartikkelen er en del av den rettsanvendelse som retten må foreta ved avgjørelsen av saken. Vurderingen av om samfunnsmessige forhold tilsa at man ikke burde ventet med publisering, og kravet til aktsomhet i den konkrete situasjonen, er også forhold som hører inn under den konkrete rettsanvendelsen. Utvalget er derfor kommet til at den fremlagte erklæringen – slik den er fremstilt på nevnte punkter – er en juridisk utredning, jf. tvisteloven § 11-3 femte punktum.
- (14) Hva gjelder de øvrige deler av erklæringen til Bodahl-Johansen, anser utvalget at dette – selv om det inneholder juridiske elementer – ikke er formulert på en slik måte at det er naturlig å betrakte det som en juridisk utredning. Utvalget anser videre at det i denne saken ikke er i strid med tvisteloven § 11-3 femte punktum at spørsmålene om presseetikk og bransjepraksis – herunder spørsmålet om utviklingen av det presseetiske kravet om retten til samtidig imøtegåelse – belyses av et sakkyndig vitne. Utvalget legger til grunn at disse delene av erklæringen bør anses omfattet av tvisteloven § 21-12 andre ledd og kan føres som bevis for Høyesterett.
- (15) Ettersom utvalget har kommet til at det delvis er tale om en juridisk utredning, og den ene parten ikke har samtykket til fremleggelsen, kan dokumentet ikke fremlegges for retten i sin nåværende form, jf. tvisteloven § 11-3 femte punktum. Bilag 1 til ankemotpartens prosesskriv 5. mai 2015 må derfor tas ut av saken.
- (16) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G:

1. Bevisene fremlagt i prosesskriv 28. april 2015 fra A, og i prosesskriv 4. mai 2015 fra Aftenposten AS, tillates fremlagt for Høyesterett.
2. Skriftlig erklæring fra sakkyndig vitne Gunnar Bodahl-Johansen – fremlagt som bilag 1 til prosesskriv 5. mai 2015 fra A– tas ut av saken.

Kristin Normann
(sign.)

Toril M. Øie
(sign.)

Knut H. Kallerud
(sign.)

Riktig utskrift: